

Women and Tsitsit/Tallit
Compiled and Translated by Rabbi Noah Gradofsky

Notes:

- Electronic texts from Bar Ilan CD version 14.
- Generally, **translations that represent the literal translation of Hebrew words are in bold**, while additional wording required to make better English sense are in regular type.
- This text was originally designed to present to Lechu Neranena, the Partnership Minyan in the Bala Cynwyd area (outside Philadelphia), hence the last bullet point presents the opinions of the halakhic advisor to Lechu Neranena (with which I tend to agree).

Sifre Bamidbar 116

1 ספרי במדבר פסקא קטו

“And the LORD spoke to Moses saying, ‘speak to the Children of Israel and say to them that they should make for themselves tsitsit.’” (קטו) ויאמר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית, אף הנשים במשמע. רבי שמעון פוטר את הנשים מן הציצית מפני שמצות עשה שהזמן גרמה נשים פטורות . . .

Even women are implied as part of the “Children of Israel” subject to the commandment of tsitsit. Rabbi Shimon exempts women from tsitsit because women are exempt from time-dependent commandments.

Most sources from the Talmud era support the notion that women are permitted, if not required, to affix tsitsit to such garments as require them. The primary source is the following midrash, which shows Rabbi Shimon as a minority view on this point (we will discuss the rationale for his ruling further below).

The only early source of which I am aware that argues for a prohibition of women wearing tsitsit is Targum Yonatan:

Deuteronomy 22:5

2 דברים פרק כב פסוק ה

You shall not have man’s clothes on a woman and a man shall not wear the garment of a woman; for anyone who does any of this is an affront to the LORD your God. לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה כי תועבת יקנך אלהיך כל עשה אלה: פ

Targum Yonatan Deuteronomy 22:5

3 תרגום יונתן דברים פרק כב פסוק ה

Cloaks of tsitit and tefillin, which are adornments of men, shall not be on a woman (ה) לא יהיה גולגלין ודפילין דהינון תקוני גבר על איתא

It is worth noting, in passing, that even as to tefillin, the Targum is at odds with other Talmudic sources, as BT Eruvin 96a tells us that Michal, daughter of Saul, wore tefillin and the sages did not object.

Babylonian Talmud Kiddushin 29a

4 תלמוד בבלי מסכת קידושין דף כט עמוד א

Mishnah: . . . All positive commandments that are time-dependent – men are obligated to perform such commandments and women are exempt. מתני'. . . וכל מצות עשה שהזמן גרמא - אנשים חייבין, ונשים פטורות.

The Mishnah establishes a rule that women are exempt from mitzvot that are time-sensitive:

Babylonian Talmud Kiddushin 33b-34a

5 תלמוד בבלי מסכת קידושין דף לג עמוד ב – לד עמוד א

Our Rabbis taught: What is a time-dependent commandment? Sukkah, lulav, shofar, tsitsit¹ [34a] and tefillin. And what is a commandment that is not time-dependent? Mezuzah, parapets, returning lost items, and sending the mother bird away from the nest when taking her eggs. ת"ר: איזוהי מצות עשה שהזמן גרמא? סוכה, ולולב, שופר, וציצית¹ [לד.] ותפילין; ואיזוהי מצות עשה שלא הזמן גרמא? מזוזה, מעקה, אבידה, ושילוח הקן.

¹ Note some versions of the Talmud do not have tsitsit listed in this teaching or have it listed among the commandments that are not time-dependent. See R. Saul Lieberman, *Tosefta Kifshutah* Kiddushin p. 922-923 (commenting on Tosefta Kiddushin 1:10, p. 279 lines 42-45).

The barayta (a text contemporaneous with but not included in the Mishnah) discusses which mitzvot are considered time-sensitive. Unfortunately, due to textual corruption (see footnote 1) it is unclear whether this barayta includes tsitsit as a time-sensitive mitzvah. However, the barayta in the following piece from the Jerusalem Talmud more clearly does not include tsitsit in the list of time-sensitive mitzvot:

Jerusalem Talmud Kiddushin 1:7 p. 61:3

6 תלמוד ירושלמי מסכת קידושין א: דף סאג

What is a time-dependent commandment? For instance, sukkah, shofar, lulav, and tefillin. What is a commandment that is not time-dependent? For instance, returning lost items, sending the mother bird away from the nest when taking her eggs, parapets, and tsitsit. Rabbi Shimon exempts women from tsitsit, since in his opinion it is a time-dependent commandment.² Rabbi Shimon said to them: “Do you not concede to me that it, i.e. tsitsit, is a commandment that is time-dependent, for a night garment is exempt from tsitsit!” Rabbi Hillah said: The reason of the sages, i.e. the reason the sages hold that tsitsit is not a time-dependent commandment, is because if garments were designated for him for wearing during both day and night, they are obligated in tsitsit.³

אי זו היא מצות עשה שהזמן גרמא כגון סוכה ושופר ולולב ותפילין אי זו היא מצו' עשה שלא הזמן גרמא כגון אבידה ושילוח הקן ומעקה וציצית ר"ש פוטר הנשי' מן הציצית שהוא מצות עשה שהזמן גרמא² א"ל ר"ש אין אתם מודין לי שהיא מצות עשה שהזמן גרמא שהרי כסות לילה פטור מן הציצית אמר רבי הילא טעמון דרבנין שכן אם היו מיוחדות לו ליום ולילה שהיא חייבת בציצית

Here, at least according to Rabbi Hillah, the sages agree with Rabbi Shimon that “night clothing” (seemingly here meaning clothing worn exclusively at night, though other sources seem to understand the term as referring to any clothes when they happen to be worn at night), are exempt from tsitsit, but they disagree that this makes tsitsit a time-sensitive mitzvah, since they argue (and seem to think Rabbi Shimon would agree, though this is not explicit) that a piece of clothing generally worn both during day and during night requires tsitsit.

Babylonian Talmud Menachot 43a-b

7 תלמוד בבלי מסכת מנחות דף מג עמוד א – עמוד ב

Our Rabbis taught: All are obligated in the requirement of tsitsit, Priests, Levites, Israelites, converts, women, and slaves. Rabbi Shimon exempts women, since in his opinion it is a time-dependent commandment, and women are exempt from all time-dependent commandments. . . . What is Rabbi Shimon’s reasoning? For it is taught: “And you shall see it”(Num 15:39), i.e. the blue strand of the tsitsit . . . And the Rabbis, this “And you shall see it,” what do they do with it? . . .

ת"ר: הכל חייבין בציצית, כהנים, לויים, וישראלים, גרים, נשים ועבדים; ר"ש פוטר בנשים, מפני שמצות עשה שהזמן גרמא הוא, וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות. . . מאי טעמא דר"ש? דתניא: . . . וראיתם אותו - פרט לכסות לילה; . . . (מג:) ורבנן האי וראיתם אותו מאי עבדי ליה? . . .

Again, Rabbi Shimon is presented in this barayta as dissenting from the majority view that obligates women in tsitsit. Interestingly, Rabbi Shimon’s basis for the exemption is that night clothing is exempted from tsitsit. However, unlike Rabbi Hilah in the Talmud Yerushalmi, the Bavli assumes that Rabbi Shimon’s contemporaries do not accept his idea that “and you shall see it” exempts night clothing.

² Note the text of the Talmud Yerushalmi up to this point is found verbatim in Tosefta Kiddushin 1:10.

³ The biblical statement “וּרְאִיתֶם אֹתוֹ” and you shall see it (the blue strand) (Num. 15:39) is taken to mean that the requirement of tsitsit does not apply to a garment worn exclusively at night. Since the sages hold that a garment generally worn at any hour requires tsitsit (presumably even when worn at night), the sages do not view the mitzvah as time-dependent. Note that the accepted halakhah reads “and you shall see it” slightly differently, so that any garment being worn during the day requires tsitsit, while any garment being worn at night does not require tsitsit (though a blessing should not be recited on tsitsit at night, and probably should not be recited during the day if the piece of clothing is something that is generally worn exclusively at night). See e.g. Shulhan Arukh and Beth Yoseph Orach Chayim 18.

Babylonian Talmud Menachot 43a

8 תלמוד בבלי מסכת מנחות דף מג עמוד א

Rav Yehudah⁴ would put tkhelet, i.e. the blue fringe of the tsitsit, on the aprons of the women of his house and would bless each morning the blessing regarding God's commanding "to wrap in tsitsit." Since he placed tsitsit on the aprons of women, we can determine he believed it, i.e. tsitsit, is a positive commandment that is not time-dependent.

רב יהודה⁴ רמי תכילתא לפרוזמא דאינשי ביתיה, ומבת כל צפרא להתעטף בציצית. מדרמי, קסבר: מצות עשה שלא הזמן גרמא הוא.

Babylonian Talmud Sukkah 11a

9 תלמוד בבלי מסכת סוכה דף יא עמוד א

Just as Rav Amram Chasida⁵ would put tkhelet on the aprons of the women⁶ of his house

כי הא דרב עמרם חסידא⁵ רמא תכלתא לפרוזמא דאינשי⁶ ביתיה

We are told that Rabbi Yehudah believed that tsitsit was not a time-sensitive mitzvah. Similarly, Rav Amram Chasida put tkehelet on the women's aprons. It is not clear whether these sages are seen as minority views on this issue (the thrust of the discussion in BT Menachot is about why Rav Yehudah said a blessing on putting tsitsit on in the morning and the thrust in BT Sukkah is about technicalities of making valid tsitistit).

Maimonides Laws of Tsitsit 3:9

10 רמב"ם הלכות ציצית פרק ג הלכה ט

Women, slaves, and children are exempt from the commandment of tsitsit . . . but women, slaves, and children who want to wrap in tsitsit wrap themselves without a blessing.⁷ And so, too, with regard to the rest of positive commandments from which women are exempt, if they desire to do them i.e. those mitzvot without a blessing we do not stop them (lit "strike their hands").

נשים ועבדים וקטנים פטורין מן הציצית. . . . ונשים ועבדי שרצו להתעטף בציצית מתעטפים בלא ברכה,⁷ וכן שאר מצות עשה שהנשים פטורות מהן אם רצו לעשות אותן בלא ברכה אין ממחין בידן

Beth Yoseph Orach Chayim 17

11 בית יוסף אורח חיים סימן יז אות א - ב ד"ה סומא חייב

And Rabbi Isaac Alfasi wrote at the beginning of "Laws of Tsitsit"⁸ that the law is established for us in accordance with Rabbi Shimon, and so wrote Rabbenu Asher in the name of Rabbenu Tam,⁹ and he brought

וכתב הר"ף בראש הלכות ציצית (יא).⁸ דקיימא לן כרבי שמעון וכן כתב שם הרא"ש (סי' א) בשם רבינו תם⁹

⁴ A second generation Amora ~ 290. Source: Aryeh Carmell סייעתא לגמרא

⁵ A second century Amora. Source: https://he.wikipedia.org/wiki/רַב_עַמְרָם_חַסִידָא accessed 5/23/16.

⁶ The context makes it less clear that ציצית should be translated as "women" than in Menachot 43a (since there is no discussion of R. Chasida's act and its meaning for the time-dependent nature of tsitsit), but this seems to be the general understanding of this source. See e.g. Rashi.

⁷ For some discussion on this point, see my paper "The Command of God: The Meaning and Application of Blessings that State 'Who Has Sanctified Us By Your Commandment and Commanded Us To . . .'" available at <http://www.e-ark.net/rabbi/birkatm.pdf>, particularly starting on page 17, section titled "Blessings By the Uncommanded."

⁸ **הלכות קטנות לר"ף (מנחות) - הלכות ציצית דף יא עמוד א**

ת"ר הכל חייבין בציצית כהנים לויים וישראלים גרים ועבדים משהררין ר"ש פוטר בנשים מפני שמצות עשה שהזמן גרמא הוא ונשים פטורות וקי"ל כר"ש

⁹ **הלכות קטנות לרא"ש (מנחות) הלכות ציצית סימן א**

א (מנחות דף מג א) ת"ר הכל חייבין בציצית נשים ועבדים כהנים ולויים וישראלים. ר"ש פוטר בנשים מפני שמצות עשה שהזמן גרמא היא ונשים פטורות. וקי"ל כר"ש והביא ר"ת ז"ל ראיה מפ' במה מדליקין (דף כה ב) מהא דרבי יהודה בר רבי אלעאי שהיו תלמידיו מחביאין ממנו כנפי כסותן מפני שלא היה להם ציצית בסדינן. וקאמר ואינהו סברי משום כסות לילה פי' אע"ג דסדין חייב בציצית לא היו מניחין בו ציצית משום דלמא אתי להניח ציצית בסדין שהוא כסות לילה והוא פטור כר"ש והוי כלאים שלא במקום מצוה ומדנקט תלמודא האי טעמא ולא נקט טעמא אחרינא דמפרש במסכת מנחות (דף מ א) גזירה משום קלא אילן או שמא יקרע סדינו בת"ג אלמא דהכי הלכתא ועוד ראיה מפרק במה מדליקין (דף כו ב) מהא דקאמר בשמעתין דג' על ג' דפרק"י כי היכי דמריבין שאר בגדים לענין טומאה נרביניהו נמי לענין ציצית מאשר תכסה בה. ומשני ההוא מבעי ליה לרבות כסות סומא. והיינו כר"ש ולא קאמר לרבות בעלת חמש כרבנן. ועוד סתם ברייתא בפ"ק דקדושין (דף לג ב) דקא חשיב ציצית בהדי מצות עשה שהזמן גרמא. ועוד דפ"ב דזבחים (דף יח ב) פליגי תנאי חד מרבה כסות סומא מאשר תכסה וחד נפקא ליה מאשר ולא קאמר דסבר כרבנן אלא דוחק להעמיד שניהם כר"ש. ועוד דאמר בברכות פרק היה קורא (דף יג א) למה קדמה פרשת והיה אם שמוע לויאמר שפרשת והיה אם שמוע נוהג בין ביום בין בלילה ופרשת ויאמר אינו נוהג אלא ביום ועוד קאמר התם (דף יד ב) אמר רב יוסף כמה מעליא הא שמעתתא דכי אתא רב שמואל בר יהודה אמר אמרי במערבא דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלהיכם אמת פי' היו אומרים התחלת פרשת ציצית בערב (ס"א וגמרה בערב) ומדלגין כל מצות ציצית לפי שאין נוהג בלילה. אמר אביי הילכ"י אהחולי מתחלינן כדמתחלי במערבא וכיון דמתחלינן מיגמר נמי גמרינן דהא אמר רב כהנא א"ר אם התחיל גומר אלמא דכל האמוראים סברי דמן הדין אין לאומרה בערב ולא קי"ל כרב יהודה דרמא תכלתא לפרוזמא דאינשי ביתיה:

proof from several places in the Talmud, and so ruled Maimonides in Chapter 3 of the Laws of Tsitsit.

והביא ראייה מכמה דוכתי וכן פסק הרמב"ם בפרק ג' (ה"ט).

Shulchan Arukh Orach Chayim 17:2

12 שולחן ערוך אורח חיים סימן יז סעיף ב

Women and children are exempt from tsitsit because it is a commandment that is dependent on time. Gloss by Rabbi Moses Isserles: Nonetheless, if women or slaves want to wrap and to bless upon it they have the right to do so (lit. "The right is in their hands"), just as with the rest of positive commandments that are time-dependent,¹⁰ except that it appears as arrogance¹¹ for them to wear tsitsit, and therefore they should not (lit. "there is not for them") wear tsitsit, since it is not an obligation of a person, i.e. one is not required to purchase a tallit, i.e. a four cornered garment, in order to be obligated in tsitsit.

נשים ועבדים פטורים, מפני שהיא מצות עשה שהזמן גרמא. הגה: ומ"ם אם רוצים לעטפו ולברך עליו הרשות בידו כמו בשאר מצות עשה שהזמן גרמא¹⁰ (תוס' והרא"ש והר"ן פ"ב דר"ה ופ"ק דקדושין), אך מחויי כיוהרא,¹¹ ולכן אין להן ללבוש ציצית, הואיל ואינו חובת גברא (אגור סימן כ"ז) פ"י אינו חייב לקנות לו מלית כדי שיתחייב בציצית. . .

The halakhic consensus is that women are exempt from wearing tsitsit.¹² There is also consensus that women are permitted to do mitzvot that they are not obligated to do. There is an Ashkenaz/Sephard divide as to whether women are permitted to say a blessing on such mitzvot. Further, Rabbi Moses Isserles, the Ashkenazi glossator of the Shulchan Aruch says that women should not wear tsitsit as it appears haughty. Note that in Beth Yoseph, Rabbi Yoseph Karo, author of the Shulchan Arukh, notes an opinion saying that it is haughty for a woman to wear tsitsit, but he chooses not to mention that point in Shulchan Arukh.

Babylonian Talmud Bava Kama 38a

13 תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף לח עמוד א

Rabbi Meir says: From where do we know that even a non-Jew who immerses in study of Torah is like the high priest? Scripture teaches: "keep my laws . . . which a person should do them and live through them . . ." (Lev. 18:5) "Priest, Levites and Israelites" is not stated, rather "person" is stated . . . It is stated: "They do not receive reward as one who is commanded and observe the commandments, but rather like one who is not commanded and observes, as Rabbi Chaninah stated: One who is commanded and observes is greater than one who is not commanded and observes.

ר"מ אומר: מנין שאפילו נכרי ועוסק בתורה שהוא ככה גדול? ת"ל: + ויקרא י"ח+ אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, כהנים ולוים וישראלים לא נאמר אלא אדם . . . אמרי: אין מקבלים עליהן שכר כמצווה ועושה אלא כמי שאינו מצווה ועושה, דא"ר חנינא: גדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה.

Beth Yoseph Orach Chayim 17

14 בית יוסף אורח חיים סימן יז

And Ra"n (Rabben Nissim) in the chapter of his commentary on Rabbi Isaac Alfasi's compendium of laws derived from Tractate Rosh Hashanah agreed with the words of Rabbenu Tam, that women who perform mitzvot that they are not required to do make a blessing, because they receive reward for

. . . והר"ן בפרק בתרא דר"ה (ט: ד"ה ולענין ברכה וד"ה ומ"מ) ובפרק ב' דסוכה (י. ד"ה ולענין הלכה קי"ל) הסכים לדברי רבינו

גזירה משום כסות לילה - מדנקט סתמא דש"ס האי טעמא ולא נקט טעמא שמא יקרע משמע דקי"ל כרבי שמעון דפטר כסות לילה בפ' התכלת (מנחות ד' מג.) וכן משמע בפ"ב דברכות (ד' יד:) דאמר במערבא לא היו אומרים פרשת ציצית בלילה אלא מתחילין דבר אל בני ישראל אמר אביי כיון דאינהו מתחילין אנן נמי מתחילין וכיון דמתחילין מסיימין משמע דמודו כולהו דאין מצות ציצית בלילה ולכ"פ נשים פטורות מן הציצית ורב יהודה ורב עמרם דהוו רמי תכלתא לפרוזמא דאינשי ביתיה בהתכלת (ד' מג.) ובפרק קמא דסוכה (ד' יא. ושם) משום דסברי דהויא מצות עשה שלא הזמן גרמא לא קיימא לן כוותיהו דהא משמע שהם דווקא היו עושין ולא האחרים ובפרק קמא דקדושין (ד' לג:) תנו רבנן מצות עשה שהזמן גרמא שופר ולולב סוכה וציצית.

¹⁰ Note that in Beth Yoseph, Rabbi Karo (author of the main text of Shulchan Arukh) rules that women should not make the blessing, giving weight to Rambam's opinion and to the general rule that in cases of doubt a blessing should not be recited.

¹¹ Note that Rabbi Karo quotes an opinion to this effect in Beth Yoseph but does not mention this in Shulchan Arukh, indicating that he likely disagrees with the sentiment.

¹² There is little discussion of the basis of why Rabbi Shimon's minority view became accepted. I would note that the main discussion of this point, that of Rosh (see footnote 9) seem to revolve around the fact that a number of Talmudic discussions presume that "night clothing" is exempt from tsitsit, which comports with Rabbi Shimon's position. It is interesting to note, however, that the Jerusalem Talmud does not presume that Rabbi Shimon was a minority view on this point, just that he was a minority view as to whether the "night clothing" exemption made tsitsit a time-sensitive mitzvah. I hope to research the reasons Bavli and Yerushalmi might disagree on this point and its halakhic implications in the future.

performing **them**, i.e. *mitzvot* that they are not required to perform, as **Rabbi Yosi the son of Rabbi Chanina stated: “One who is commanded and observes is greater than one who is not commanded and observes,”** and since he stated **“greater,”** therefore we know that **one who is not commanded** to do a certain *mitzvah* **and does the *mitzvah* also has reward** for performing the *mitzvah* **and therefore they**, i.e. persons who are not required to do a certain *mitzvah*, **are in the group of those who are commanded and may make a blessing. And don’t say that since they were not commanded, how can they say “and commanded us.”** Since the men were commanded and they, i.e. women, also receive reward, they can fittingly say **“and commanded us.”**

תם דמברכות דהא נוטלות עליהם שר מדאמר רבי יוסי בר' חנינא (קידושין לא.) גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה ומדקאמר גדול אלמא מי שאינו מצווה ועושה נמי יש לו שר הילכ' בכלל מצווה הן ומברכות ולא תימא הואיל ולא נצטוו היא' יאמרו וצונו דכיון שהאנשים נצטוו ואף הן נוטלות שר שפיר יאמרו וצונו

BT Bava Kama 38a and Beth Yoseph Orach Chayim 17 demonstrate that there is reward associated with a person doing a mitzvah to which that person is not obligated. This, to my mind, calls in to question whether a woman wearing tsitsit should at all be seen as haughty.

Babylonian Talmud Sanhedrin 105b

15 תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קה עמוד ב

Rav Yehudah said in the name of Rav: A person should always immerse in study of Torah and performance of *mitzvah*,¹³ even not for its own sake, i.e. with some ulterior motive, because from performing *mitzvah* not for its own sake, one comes to perform *mitzvah* for its own sake, for with the merit of the forty two sacrifices that Balak sacrificed, he merited that Ruth came, i.e. descended, from him.

אמר רב יהודה אמר רב: לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוה, אפילו שלא לשמה, שמת' שלא לשמה - בא לשמה. שבשכר ארבעים ושתים קרבנות שהקריב בלק זכה ויצאה ממנו רות.

Rav Yehudah’s teaching, to my mind, cautions us away from questioning the impetus behind a person’s doing a mitzvah. Perhaps one could argue it is different when the person is not obligated to do that mitzvah or if the intention is particularly antagonistic (though how do we know what evil lurks in a person’s soul?).

Rabbi Moshe Feinstein, Igrot Moshe Orach Chayim 4:49

16 שו"ת אגרות משה אורח חיים ח"ד סימן מט

Since there is permission for all women to fulfill even the commandments that the Torah did not require of them, and they have both *mitzvah* and reward . . . if so, also for tsitsit it, i.e. this rule is applicable to a woman who desires to wear a garment which is of a different appearance from man’s clothing . . . and to fulfill this mitzvah.

איברא דאיכא רשות לכל אשה לקיים אף המצות שלא חייבתן תורה ויש להם מצוה ושכר . . . שא"כ גם על ציצית שי' לאשה שתצצה ללבוש בגד שיהיה בצורה אחרת מבגדי אנשים . . . ולקיים מצוה זו.

Rav Moshe Feinstein permits women to wear tsitsit provided they are not masculine-looking and providing that her intention is for fulfillment of the mitzvah and not for rebellious purposes.¹⁴ He is influenced by the fact that women receive a reward for performing mitzvot that they are not obligated to perform.

¹³ In context, perhaps this term should be translated as “good deed” rather than its base meaning of commandment, since Balak could not be said to have been commanded to bring the sacrifices he brought.

¹⁴ Note that Rabbi Feinstein qualifies his comments to indicate that a woman may wear tsitsit out of a desire to fulfill *mitzvot* but may not do so out of a desire to rebel against God’s Torah. Rabbi Ovadia Yosef forbids women from wearing tsitsit on similar sociological grounds per Yalkut Yosef Tsitsit 231 cited in footnote 5 at <http://www.torahmusings.com/2012/12/women-wearing-tallit/> (accessed June 2, 2016). Note also Arukh haShulchan Orach Chayim 17:3 forbids women from wearing tsitsit based on Rabbi Moses Isserles’s reasoning.

Some Conclusions

- It seems that at least early on in the rabbinic period, probably extending at least into the early Amoraic period, Rabbi Shimon's opinion to the effect that women were exempt from tsitsit was considered a minority opinion. However, moving forward it apparently became a fairly universal opinion.
- There is general agreement that (big H) Halakhically, women may wear tsitsit, though the Ashkenazi voice in the Shulchan Arukh says that it is haughty for them to do so and thus recommends against it (Rabbi Karo seems to have consciously declined to mention this line of thought in the Shulchan Arukh). There is significant debate as to whether a woman may say a blessing upon putting on tsitsit.
- Women who chose to put on a tallit receive reward for doing so.
- To the extent that a woman's motivations for wearing a tallit are criticized as being improper (an argument that is in no way adopted here), this criticism seems contrary to Rav's aphorism that a person should always do *mitzvot* even if the person is doing so for personal reasons.
- For purposes of Lechu Neranena, I consulted with our halakhic advisor, Rabbi Martin Lockshin. He wrote (in part), "I have no problem with women wearing tsitsit if they wish. I know that it bothers some people. I see that simply as a sociological problem that can be overcome, I hope, with sensitivity and a gentle approach." He feels that a woman may say a blessing on wearing a tallit. Regarding whether a woman should wear a tallit that is more clearly feminine, he wrote that it might be best, but he doesn't see it as a deal-breaker.